
**THE HARMONIZATION OF THE ROMANIAN CIVIL CODE PROVISIONS WITH
THE INTERNATIONAL SALES LAW**

Emanuela Iftime, PhD Student, “Al. Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: The article seeks to provide a comparative analysis between the provisions on freedom of contract and good faith, according to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980), Principles of European Contract Law and the Romanian Civil Code. The purpose of this paper is to create a bridge between these legal instruments, being also revealed their complementarity.

Moreover, the article deals with domestic and international sales, with respect to the validity conditions and transfer of property. The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods excludes from its sphere of application the aspects concerning the validity of contract and the transfer of property. The aspects that we have mentioned would be governed by the national law. The article focuses on the relation between domestic and international sales, being highlighted the innovations on the contract of sale in the Romanian Civil Code.

Keywords: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980), Romanian Civil Code, domestic and international sales, freedom of contract and good faith, validity conditions and transfer of property.

Considerații generale

Uniformizarea regimului raporturilor de drept comercial internațional aplicabile vânzării comerciale internaționale de mărfuri, bazate pe principiul fundamental al libertății contractuale, a creat un cadru favorabil asigurării securității și echilibrului relațiilor juridice comerciale în materia contractelor de vânzare comercială internațională de mărfuri.

Evoluțiile economice și tehnice din ultimele decenii ridică un semn de întrebare clar dacă doar modelul Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (Viena, 1980) este suficient pentru a aborda toate aspectele legate de vânzarea internațională de mărfuri. Putem oare afirma ca însuși textul Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (Viena, 1980) reprezintă soluția optimă pentru rezolvarea conflictelor de legi? Uniformizarea regulilor în materie de vânzare internațională poate fi facilitată prin rezolvarea problemelor comune existente în sistemele de drept naționale. Trebuie precizat că în practică metodele diferite referitoare la uniformizare nu sunt competitive, nu se exclud, ci se completează în mod reciproc. Pentru a fi atins scopul uniformizării nu trebuie făcută o alegere între aceste metode, ci mai degrabă ele trebuie folosite împreună pentru a consolida comerțul internațional și a obține o armonizare optimă a regulilor în materie de vânzare internațională de mărfuri.

Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (Viena, 1980) reprezintă o operă de sinteză a celor mai importante sisteme de drept, în materia vânzării internaționale de mărfuri, și anume, între sistemul romanist și common law, ceea ce a asigurat succesul și aderența internațională relativ largă a Convenției¹. Instrument cheie în

¹ M. Galanton, *Dreptul comerțului internațional*, Ed. Orizonturi Universitare, Timișoara, 2004, p. 130.

uniformizarea dreptului comerțului internațional, Convenția adoptă soluții moderne, compatibile cu exigențele actuale ale relațiilor comerciale internaționale.

Încheiată la Viena, la 11 aprilie 1980, Convenția a intrat în vigoare pe plan internațional la 1 ianuarie 1988, iar în 26 septembrie 2014, Comisia Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional raporta că 83 de state au ratificat Convenția.

Convenția conține patru părți: Domeniul de aplicare și dispoziții generale (Partea I), Formarea contractului (Partea a II-a), Vânzarea mărfurilor (Partea a III-a) și Dispoziții finale (Partea a IV-a). Conform prevederilor art. 92, orice stat poate, în momentul în care devine parte la Convenție, să declare că nu va fi legat de Partea a II-a sau de Partea a III-a din Convenție.

Racordată la necesitatea alinierii legislației la tendințele internaționale, România s-a dovedit receptivă la motivația rigorii juridice, ratificând Convenția de la Viena privind contractul de vânzare internațională de mărfuri (1980) prin Legea nr. 24/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 54/1991. Prevederile Convenției de la Viena din 1980 i-au devenit aplicabile începând cu 1 iunie 1992. România nu a făcut nici o rezervă sau declarație, astfel încât aderarea s-a realizat la întreaga convenție.

Libertatea contractuală și principiul bunei-credințe în vânzarea internă și internațională

Determinarea legii aplicabile contractului de comerț internațional constituie una din problemele cele mai importante pentru corecta apreciere a acestui contract, precum și pentru stabilirea responsabilității fiecăreia dintre părțile contractante cu privire la corecta îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate.

Principiul libertății contractuale, unul dintre principiile de bază al comerțului internațional, este consacrat, atât de Convenția de la Viena, cât și de Principiile Dreptului European al Contractelor. Există, însă, o serie de deosebiri ce decurg din natura juridică diferită a celor două seturi de norme de drept. Dacă Convenția, în cazul statelor contractante, face parte din dreptul material pe care instanțele trebuie să-l aplice, Principiile, pentru a deveni aplicabile, necesită un acord de voință al părților, de a supune contractul dispozițiilor cuprinse în Principii.

Convenția, prin art. 6, reține sistemul opting-out și nu opting-in. Astfel, Convenția este pe deplin drept aplicabilă, cu excepția cazului când părțile au exclus-o. Așadar, este necesar, pentru înlăturarea Convenției, ca părțile să aibă voința efectivă de a o exclude. Avându-se în vedere sistemul reciprocității, Convenția se aplică contractelor de vânzare de mărfuri dacă vânzătorul și cumpărătorul își au sediul în state contractante diferite. De asemenea, ea se va aplica chiar și atunci când regulile de drept internațional privat ale forului desemnează legea unui stat terț semnatar al Convenției.

În cazul în care părțile au sediul în state ce au semnat Convenția, aceasta nu prevalează asupra unui acord internațional deja încheiat sau în curs de încheiere ce conține dispoziții referitoare la materiile cârmuite de Convenție. Astfel, statele sunt exonerate de posibilitatea de a stabili clauze particulare pe o bază regională, dorind să adauge modificări Convenției de la Viena. Așadar, Convenția se aplică, în această situație, independent de orice mecanism al conflictului de legi.

Convenția de la Viena poate deveni aplicabilă și în cazul în care numai una dintre părți își are sediul într-un stat contractant sau nici una dintre părți nu își are sediul pe teritoriul unui stat contractant, condiția fiind ca normele de drept internațional privat ale țării forului să trimită, prin punctele lor de legătură, la legea unui stat contractant. Dacă se permite judecătorului unui stat necontractant să determine prin intermediul normelor de drept internațional privat ale forului că formarea și efectele unui contract de vânzare internațională

sunt guvernate de dispozițiile Convenției de la Viena, se impune a se recunoaște și părților posibilitatea de a-și exprima voința cu privire la alegerea dreptului aplicabil contractului (law shopping)². Voința părților contractante de a alege, ca lege competentă să guverneze raporturile lor contractuale, sistemul de drept al unui stat are scopul de a evita conflictul de legi și îndeplinește funcția unei norme conflictuale de drept internațional privat. Dacă sistemul de drept determinat de părți a încorporat Convenția de la Viena, apare evident că dispozițiile acesteia se impun a fi luate în considerare cu titlu de *lex causae*.

Referitor la Principiile Dreptului European al Contractelor, art. 1:101 (2), (3), respectiv 1:103 (1) tratează situația în care părțile aleg Principiile ca lege aplicabilă contractului. Conform art. 1:102 (1) părțile pot determina conținutul contractului sub rezerva cerințelor de bună-credință și loialitatea contractuală. Convenția nu prevede în art. 6 o astfel de limitare a libertății contractuale. Dacă Principiile subordonează libertatea contractuală regulilor imperative pe care le conțin, Convenția impune părților, cu titlu de obligație, doar dispoziția cuprinsă în art. 12. Astfel, orice prevedere a art. 11 (forma contractului), a art. 29 (rezilierea amiabilă) sau a părții a II-a a Convenției (formarea contractului), care autoriza altă formă decât forma scrisă, fie pentru încheierea sau pentru modificarea ori rezilierea pe cale amiabilă a unui contract de vânzare, fie pentru orice ofertă, acceptare sau altă manifestare de intenție, nu se aplica decât dacă una din părți are sediul într-un stat contractant care a făcut o declarație în conformitate cu art. 96 din Convenție. Părțile nu pot deroga de la acest articol, nici să-i modifice efectele. Spre deosebire de Convenție, care, pe de o parte, exclude din domeniul său de aplicare validitatea contractului, dar, pe de altă parte, tratează probleme ce în majoritatea sistemelor de drept național sunt guvernate de norme supletive, Principiile limitează libertatea contractuală a părților deoarece, acest set de reguli conține prevederi referitoare la validitatea contractului, dispozițiile sale fiind aplicabile și contractelor privind consumatorii.

Totodată, libertatea contractuală, prin prisma Principiilor (art. 1:103 (1), (2)), este subordonată normelor imperative ale dreptului național, supranațional sau internațional. Astfel, normele naționale obligatorii devin aplicabile în cazul în care legea aplicabilă nu permite excluderea lor prin alegerea efectuată de către părți. În cazul Convenției, normele imperative ale dreptului național, supranațional sau internațional rămân relevante doar în situația în care părțile aleg sistemul *opting-in* în ceea ce privește aplicabilitatea Convenției. Într-un atare context, art. 1:103 din Principii apare ca un instrument complementar Convenției.

Bună-credință ocupă un loc important în interpretarea atât a Convenției de la Viena, cât și a Principiilor Dreptului European al Contractelor. Natura și conținutul art. 1:106 din Principii sunt cvasiidentice cu dispozițiile cuprinse în art. 7 din Convenție. Totuși, Convenția nu coroborează în mod explicit, astfel cum se întâmplă în cazul Principiilor, bună-credință cu loialitatea contractuală. Dacă, referitor la Convenție, conceptul de bună-credință privește interpretarea ce urmează a fi dată dispozițiilor Convenției, în cazul Principiilor, acest concept operează pentru fiecare contract specific în parte.

Conceptul de bună-credință și loialitate contractuală nu funcționează doar ca o regulă de interpretare a fiecărui articol al Principiilor. Obligația de bună-credință, astfel cum aceasta este încorporată în art. 1:201, devine imperativă pentru părți. Spre deosebire de art. 7 alin. (1) din Convenție, art. 1:201 din Principii impune pentru fiecare dintre părți o obligație pozitivă de bună-credință și loialitate contractuală în exercitarea drepturilor sale și îndeplinirea obligațiilor ce decurg din contract. Convenția de la Viena nu conține nicio prevedere expresă prin care contractul dintre părți trebuie să se supună unui maxim de bună-credință. Textul art.

² M. Costin; S. Deleanu, *Dreptul comerțului internațional*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, pp. 230-231.

7 alin. (1) face referire numai la aplicarea Convenției, nu și la executarea în mod direct a contractului.

Atât Convenția de la Viena, cât și Principiile Dreptului European al Contractelor, pe lângă afinitatea textuală generică și similitudinile de substanță, au un scop comun, și anume, uniformizarea regimului raporturilor juridice de drept comercial internațional, scop izvorât din însăși rațiunea existenței celor două³. Din această perspectivă Principiile ar putea fi privite ca un instrument complementar în aplicarea și interpretarea Convenției. Mai mult decât atât, Convenția prevede în art. 7 alin. 2 că problemele privind materiile cârmuite de Convenție și care nu sunt rezolvate în mod expres de către ea, vor fi reglementate potrivit cu principiile generale din care ea se inspiră sau, în lipsa acestor principii, în conformitate cu legea aplicabilă în temeiul normelor de drept internațional privat. Prin „materiile cârmuite de Convenție” trebuie înțelese acele aspecte care nu exced domeniului de aplicare și care nu fac obiectul unei rezerve la Convenție. Din formularea art. 7 alin. 2 rezultă că se acordă prioritate, ca regulă de interpretare, principiilor generale din care Convenția se inspiră, urmând ca numai în subsidiar să se recurgă la dreptul național, indicat de norma conflictuală aplicabilă în speță. Justificarea acestei soluții rezidă în faptul că s-a urmărit aplicarea unor principii unitare tuturor contractelor de vânzare cârmuite de Convenție, evitându-se, astfel, diversificările existente în sistemele de drept național⁴. Prin noțiunea de „principii generale din care Convenția se inspiră” trebuie înțelese atât cele exprimate în preambulul său⁵, dar și principiile generale de drept care constituie fondul comun al reglementării vânzării internaționale de mărfuri în diferitele sisteme de drept ale lumii. Un asemenea rol poate fi jucat de Principiile Dreptului European al Contractelor, dar și de Principiile UNIDROIT, acestea din urmă, conform preambulului lor, stabilesc regulile generale aplicabile contractelor comerciale internaționale, constituind un sistem de reguli de drept al contractelor comerciale internaționale comune diferitelor sisteme de drept naționale.

Libertatea contractuală și buna-credință se regăsesc, ca și noutate, de altfel, și în Codul civil român, acesta grupând în jurul celor două mari principii, negocierile precontractuale. O astfel de reglementare cu privire la etapa negocierilor nu se regăsea în Codul civil din 1864, fiind inspirată atât din Principiile Dreptului European al Contractelor, cât și din Principiile UNIDROIT. Astfel, conform art. 1183 din Codul civil român părțile au libertatea inițierii, desfășurării și ruperii negocierilor și nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul acestora. Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credințe. Părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligații. Este contrară exigențelor bunei-credințe, conduita părții care inițiază sau continuă negocierile fără intenția de a încheia contractul. Partea care inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va ține seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renunțarea de către cealaltă parte la alte oferte și de orice împrejurări asemănătoare. Așadar, libertatea contractuală este limitată exigențelor bunei-credințe, astfel încât o parte contractantă va putea să inițieze sau să rupă negocierile numai atunci când acțiunile sale respectă rigorile bunei-credințe.

Principiul bunei-credințe este ridicat la nivel de ordine publică, întrucât părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea sa. Datorită caracterului imperativ al acestui principiu, o parte poate invoca încălcarea bunei-credințe în negocieri ca prevalând asupra termenilor

³ H. Rösler, *Eliminating borders of national private law Potentials analysis of EU private law, the CISG and the Principles*, IPR Verlag GmbH, München, pp. 208-209.

⁴ J. Felemegas, *Comparative Editorial Remarks on the Concept of Good Faith in the CISG and the PECL*, Pace International Law Review, Volume 13, nr. 9-1-2001, pp. 399-406.

⁵ Buna-credință se alătură egalității părților, avantajului reciproc, eliminării obstacolelor juridice în schimburile internaționale, toate acestea convergând către favorizarea dezvoltării comerțului internațional.

agreați. În multe situații, părțile decid să încheie un acord care să guverneze conduita lor pe durata negocierilor. Principiul bunei-credințe poate fi invocat chiar și atunci când cealaltă parte își bazează acțiunile pe un cadru contractual agreat de părți cu privire la modul de desfășurare și de rupere a negocierilor. Limitarea, în acest mod a libertății contractuale creează incertitudine în ceea ce privește încadrarea unei acțiuni ca fiind compatibilă sau nu cu buna-credință, ceea ce generează o anumită insecuritate juridică pentru cel care trebuie să acționeze cu bună-credință⁶.

Codul civil român a păstrat regula bunei-credințe ca un concept deschis, interpretabil de la caz la caz. Mergând mai departe, dispoziția cuprinsă în art. 1183 din Codul civil trebuie coroborată atât cu prevederile Principiilor Dreptului European al Contractelor, respectiv cu prevederile Principiilor UNIDROIT, astfel încât să se poată păstra un climat de securitate juridică și în acest mod principiul libertății contractuale stabilit de art. 1183 să nu rămână golit de conținut.

Validitatea contractului și transferul proprietății în vânzarea internă și internațională

Plecând de la ceea ce s-a afirmat în doctrină, și anume că vânzare internațională se individualizează prin funcționalitatea sa, iar nu prin structura sa juridică⁷, trebuie subliniat că sub aspectul condițiilor de validitate și al efectelor, contractul de vânzare internațională nu are în legislația română, ca de altfel nici în alte legislații, o reglementare proprie, distinct de cea a vânzării interne. Cu toate că identificăm un fond comun cu cel al vânzării civile, ceea ce diferențiază în mod semnificativ contractul de vânzare internă de cel de vânzare internațională este faptul că acesta din urmă cuprinde, în mod inerent, elemente de extraneitate. Așadar, contractul de vânzare comercială internațională nu este un contract de comerț intern cu element de extraneitate, ci un contract cu reglementare proprie sui generis⁸.

În legislația română sediul de bază în materie de vânzare se găsește în Codul civil român, Cartea a V-a, intitulată „Despre obligații”, Titlul IX „Diferite contracte speciale”, Capitolul I „Contractul de vânzare”, art. 1650-1762. Potrivit art. 1650, vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.

Referitor la formarea contractului de vânzare internațională de mărfuri, se ridică în mod prioritar problema condițiilor sale de validitate, însă aceste aspecte exced dispozițiilor Convenției, care reglementează doar formarea contractului de vânzare internațională și drepturile și obligațiile la care un astfel de contract dă naștere între vânzător și cumpărător.

Validitatea contractului este o problemă capitală și datorită excluderii ei, domeniul regulilor materiale se restrânge considerabil. Absența uniformizării regulilor relative la validitatea vânzării internaționale constă în diferența accentuată între soluțiile juridice oferite de diferitele sisteme naționale de drept. De fiecare dată când se pune problema validității vânzării, vor trebui căutate și consultate regulile normelor conflictuale ale forului. Așadar, dilema de a distorsiona o unitate instituțională internă în numele necesității de a promova uniformizarea pe plan internațional a fost rezolvată în favoarea sistemelor de drept național⁹. Trebuie subliniat că unele dintre condițiile de validitate ale contractului nu sunt în toate

⁶ D. Chirică, *O privire asupra Noului Cod civil. Titlul preliminar*, în P.R. nr. 3/2011, pp. 113-138.

⁷ I. L. Georgescu, *Drept comercial român. Teoria generală a obligațiilor comerciale. Probele. Contractul de vânzare-cumpărare comercială*, Ed. Lumina Lex, București, 1994, p. 208.

⁸ Y. Loussouarn; J.D. Bredin, *Le droit du commerce international*, Dalloz, Paris, p. 9.

⁹ J. Honnold, "Uniform Words and Uniform Application: The 1980 Sales Convention and International Juridical Practice", in P. Schlechtriem, ed., *Einheitliches Kaufrecht Und Nationales Obligationenrecht* (1987) (Nomos, Baden-Baden), pp. 115-147.

sistemele de drept de natură specific contractuală. Spre exemplu, în sistemele de drept romaniste pentru validitatea actului juridic trebuie să existe o cauză licită (art. 1131 Cod civil francez). Această exigență se regăsește în legislația tuturor țărilor care au suferit influența Codului civil francez, cum ar fi România (art. 1235 C. civ.), Italia (art. 1325 C. civ.), Liban (Codul obligațiilor art. 177 și 195), Louisiana (art. 1966 C. civ.). Noțiunea de cauză nu este reținută, însă, în mod formal de dreptul german și scandinav și nu are corespondent exact în noțiunea de consideration din sistemul de common law. În sistemul de common law contractul este inexistent dacă întâlnirea ofertei cu acceptarea nu este conformă noțiunii de consideration. Aceasta constituie premisa voinței de a contracta și constituie reprezentarea interesului unei părți de a se angaja juridic.

Referitor la validitatea obiectului contractului, chiar dacă toate statele au introdus interdicții determinate de rațiuni de sănătate, securitate sau moralitate publică, restricțiile și consecințele lor juridice nu sunt identice. În consecință, și această problemă rămâne în sfera de reglementare a legislațiilor naționale.

În Codul civil român sunt enumerate în art. 1179 condițiile esențiale necesare pentru validitatea unui contract, și anume: capacitatea de a contracta, consimțământul părților, un obiect determinat și licit, o cauză licită și morală. În cele ce urmează vor fi tratate condițiile esențiale pentru validitatea unui contract, prin prisma elementelor inovatoare aduse de Codul civil român comparativ cu vechea reglementare, Codul civil român din 1864.

Codul civil român, în noua sa reglementare, păstrează principiul capacității de a contracta atât pentru persoanele fizice, cât și pentru cele juridice, care reprezintă regula, excepțiile fiind de strictă reglementare și aplicare. În ceea ce privește capacitatea de a încheia contractul de vânzare, remarcăm, ca elemente de noutate, incidența noțiunii de capacitate de exercițiu anticipată, în cazurile în care, pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitate deplină de exercițiu. Totodată, o modificare esențială apare în materie de incapacități de vânzare/cumpărare, noua reglementare eliminând interdicția de vânzare între soți, în virtutea principiului independenței patrimoniale a soților, potrivit art. 317.

Vânzarea se încheie prin acordul de voință al părților contractante, existența consimțământului devenind astfel indispensabilă și esențială pentru perfectarea contractului. Viciile de consimțământ, aceleași ca și în vechea reglementare, sunt prevăzute de Codul civil într-o manieră mai clară și mai amplă. Pentru a fi valabil exprimat și a produce efecte juridice, consimțământul trebuie dat în cunoștință de cauză și în deplină libertate, respectiv să nu fie afectat de vicii care să-l altereze. În acest sens, prin dispozițiile art. 1204, Codul civil român, referitor la condițiile consimțământului, prevede că acesta trebuie să fie serios, liber și exprimat în cunoștință de cauză. Consimțământul se consideră a fi viciat atunci când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență, sau în caz de leziune.

Codul civil român introduce eroarea de calcul, eroare ce nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea acestuia, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părți.

Codul civil român consideră primordială voința părților și prin urmare până și eroarea esențială poate fi acoperită, în sensul că legiuitorul lasă la latitudinea părților dacă invocă sau nu această cauză de nulitate, impediment ce nu putea fi înlăturat sub imperiul reglementării anterioare.

Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvinea să i le dezvalue. Sub aspectul elementului material noua reglementare acordă atenție nu doar

faptului comisiv (acțiunea, constând în folosirea de manopere frauduloase, de natură să provoace eroarea), ci și faptului omisiv (atitudinea negativă, de a nu aduce la cunoștința celeilalte părți împrejurări care trebuiau să fie dezvăluite)¹⁰. Spre deosebire de vechea reglementare, în care se menționa expres condiția ca dolul să fi fost determinant la încheierea contractului, astfel încât eroarea provocată să fi privit elemente esențiale pentru încheierea contractului, în noua reglementare nu mai este instituită această condiție, fiind suficient ca prin atitudinea dolosivă a părții să fi fost provocată o eroare, chiar dacă aceasta nu a fost esențială (art. 1214 alin. 2). O altă situație nereglementată în vechiul cod se referă la dolul comis de un terț (art. 1215). Astfel, partea care este victima dolului unui terț nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

Violența, ca viciu de consimțământ este percepută de Codului civil român ca temerea justificată indusă fără drept de cealaltă parte sau de un terț, de așa manieră încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav și iminent (art. 1216). Codul civil mărește spectrul definiției violenței, fiind catalogată drept violență și temerea insuflată prin amenințarea cu exercițiul unui drept făcută cu scopul de a obține avantaje nejustificate (art. 1217).

Spre deosebire de vechea reglementare, în Codul civil 2009 leziunea este recunoscută și în cazul majorului, condiția fiind ca diferența de prestație să depășească jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii contractului, prestația promisă sau executată de partea lezată (art. 1222 alin. 2).

Obiectul contractului este constituit din operațiunea juridică avută în vedere de părți la momentul încheierii acestuia (art. 1225). El trebuie să fie determinat și licit sub sancțiunea nulității absolute. Condițiile de validitate a obiectului contractului se concretizează în următoarele: să existe, să fie în circuitul civil, să fie posibil, să fie determinat sau determinabil. Sub acest aspect, Codul civil român conține dispoziții referitoare la determinarea obiectului de către un terț sau prin raportare la un factor de referință, precum și dispoziții privind determinarea calității obiectului (în sensul că, atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestației sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel puțin de nivel mediu).

Spre deosebire de reglementarea anterioară, Codul civil român definește cauza contractului ca fiind motivul care determină fiecare parte să încheie contractul (art. 1235). Conform art. 1236 alin. 1, cauza trebuie să existe, să fie licită și morală. Noua reglementare păstrează și prezumțiile de existență și de validitate a cauzei, art. 1239 alin. 2 prevăzând că existența unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară. În plus, conform alin. 1 al aceluiași articol, contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.

Prin definiție, vânzarea conduce la transferul proprietății, art. 30 al Convenției precizând în acest sens că vânzătorul se obligă să predea mărfurile, să transfere proprietatea acestora. Convenția care are drept obiect vânzarea, exclude din domeniul său problemele referitoare la proprietatea mărfurilor vândute, fapt explicabil prin aceea că în unele sisteme juridice vânzarea este translativă de proprietate, iar în alte sisteme juridice transferul proprietății este condiționat de un act juridic sau o formalitate distinctă¹¹. În aceste circumstanțe, transferul proprietății asupra mărfii nu formează obiectul unei reglementări

¹⁰ D. Anghel, *Contractul de vânzare: practică judiciară și reglementarea din Noul Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 67.

¹¹ I. Macovei, *Dreptul comerțului internațional*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2009, pp. 16-17.

uniforme și este supus sistemului de drept indicat ca fiind aplicabil de norma conflictuală. Doctrina în materie este unanimă în a constata că există mari deosebiri între diferite sisteme de drept național cu privire la transferul de proprietate, în acest domeniu tradiționalismul național fiind foarte pregnant¹². Totuși această situație este oarecum atenuată de împrejurarea că textul Convenției conține dispoziții asupra altor cheltuieli, legate tot de proprietate, și anume, transferul riscurilor, conservarea mărfurilor.

În Codul civil român vânzarea este translativă de proprietate deoarece, prin natura sa, contractul transmite acest drept real. Transferul proprietății se produce de drept, acordul de voință reprezentând sursa transferului, indiferent de momentul în care se realizează transferul. Pentru acest considerent, vânzarea nu face parte din categoria contractelor numai creatoare de obligații¹³.

De regulă, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost încă plătit (art. 1674). Transmiterea imediată a dreptului de proprietate operează numai dacă sunt întrunite următoarele condiții: vânzătorul este proprietarul lucrului vândut; obiectul contractului este un bun determinat individual; lucrul vândut există; părțile sau legea să nu fi amânat transferul dreptului de proprietate. Ca excepție, părțile sau legea pot amâna transferul dreptului de proprietate, după încheierea contractului. Tot astfel, transferul dreptului de proprietate operează indiferent dacă s-a făcut predarea lucrului vândut sau plata prețului.

Concluzii

Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (Viena, 1980) reprezintă o veritabilă osmoză a diferitelor viziuni legislative, prin prevederile sale Convenția atingând pe deplin scopul adoptării sale, acela de a accelera și stimula tranzacțiile internaționale, favorizând dezvoltarea comerțului internațional. Principiile Dreptului European al Contractelor au fost concepute pentru a se aplica ca reguli generale ale dreptului contractual în Comunitățile Europene. Ceea ce trebuie avut în vedere este că în esență nicio Convenție sau set de principii nu vor elimina pe deplin incertitudinile în aplicarea lor. Nu putem vorbi de o uniformitate absolută a regulilor în materie de vânzare, acest deziderat fiind imposibil de împlinit. Atât timp cât caracteristica dreptului internațional privat este aceea panoplie de diferite sisteme naționale legale, uniformitatea nu este decât una relativă. Trebuie înțeles că scopul nu reprezintă aplicarea absolută a Convenției sau a Principiilor, ci armonizarea prevederilor pe care le conțin, cu dispozițiile legale din sistemele naționale, astfel încât conflictele de legi să fie diminuate cât mai mult posibil. Întotdeauna trebuie găsit un anumit grad de compatibilitate între prevederile unei Convenții și dispozițiile sistemului de drept național. Putem afirma, că în cazul Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri aceasta își găsește complementul armonios în Principiile Dreptului European al Contractelor. Mai mult decât atât, prevederile Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri și cele ale Codului civil român în materie de vânzare nu se exclud reciproc, ci se completează într-un mod armonios și echilibrat.

¹² S. Deleanu, *Unele considerații cu privire la domeniul de aplicare al Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internaționale de mărfuri*, în R.D.C. nr. 1/1994, p. 34.

¹³ G. Boroi; L. Stănciulescu, *Instituii de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, p. 332.

Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Bibliografie

Anghel, D., *Contractul de vânzare: practică judiciară și reglementarea din Noul Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2011.

Boroi, G.; Stănciulescu, L., *Institutiile de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București.

Deleanu, S., *Unele considerații cu privire la domeniul de aplicare al Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internaționale de mărfuri*, în R.D.C. nr. 1/1994.

Felemegas, J., *Comparative Editorial Remarks on the Concept of Good Faith in the CISG and the PECL*, Pace International Law Review, Volume 13, nr. 9-1-2001.

Galanton, M., *Dreptul comerțului internațional*, Ed. Orizonturi Universitare, Timișoara. 2004.

Macovei, I., *Dreptul comerțului internațional*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2009.